

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Pret: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXX NR.16

Vineri,
17
APRIIE
2020

Hristos a Înviat! Adevărat a Înviat!

Scrisoare Pastorală
la Învierea
Domnului 2020

(Paginile 3 și 9)

„Opriți-vă
și să știți că
Eu sunt Dumnezeu...”

(Pagina 4)

Ouă de Paște,
vopsite
natural

(Pagina 12)

Calendar ortodox

20 aprilie, luni, (+) A doua zi de Paști (Mărturia lui Ioan Botezătorul); (+) Sf. Teotim, Ep. Tomisului; Sf. Cuv. Teodor Trihina Atanasie și Ioasaf; Sf. Ap. Zaheu
21 aprilie, marți, (+) A treia zi de Paști (Drumul spre Emaus)
22 aprilie, miercuri, Sf. Ier. Teodor Sicheotul, Ep. Anastasiopolei; Sf. Ap. Natanail (Hartî)
23 aprilie, joi, (+) Sf. M. Mc. Gheorghe, Purtătorul de biruință; Sf. Mc. Valerie
24 aprilie, vineri, (+) Izvorul Tămăduirii; (+) Sf. Ier. Mărt.: Ilie Iorest, Sava Brancovici și Simion Stefan, Mitr. Transilvaniei
25 aprilie, sâmbătă, Sf. Ap. și Ev. Marcu; (+) Sf. Cuv. Vasile de la Poiana Mărului
26 aprilie, duminică, Sf. Mc. Vasile, Ep. Amasiei; Sf. Glafira; Sf. Mc. Chiril, Chindeu și Tasie din Axiopolis (Cernavodă).
Duminica a II-a după Paști (a Sf. Ap. Toma)

Omul săptămânii

Monica Lovinescu

(sub pseudonimul Ioana Tăutu). După moartea lui Eugen Lovinescu, în 1943, publică sub propriul nume romanul „În contratimp” în *Revista Fundațiilor Regale*, iar după război scrie critică teatrală.

După instaurarea regimului comunist în România, în septembrie 1947, pleacă în Franța ca bursieră a statului francez, iar în primele zile ale anului 1948 cere azil politic. Colaborează aici cu articole și studii despre literatura română și despre ideologia comunistă care aservise România. Este autoarea capitolului despre teatrul românesc din *Histoire du Spectacle* (*Encyclopédie de la Pléiade*, Gallimard, 1965). Traduce în franceză texte românești sub pseudonimele Monique Saint-Côme și Claude Pascal. Colaborează la numeroase reviste românești din exil. După 1990 publică și în revistele literare și politice din țară.

Începând din 1962, colaborează la *Radio Europa Liberă*, unde avea două emisiuni săptămânale. Aceste emisiuni au avut o puternică influență în România, în mediile culturale dar și asupra unui public mult mai larg.

A încetat din viață la 20 aprilie 2008, la vârsta de 85 de ani. Prin testament, Monica Lovinescu și-a donat casa din Paris statului român, pentru a deveni un loc de studiu și de găzduire pentru cercetători și bursieri români.

În 1999, președintele Emil Constantinescu i-a conferit ordinul Steaua României în rang de Mare Cavaler. În anul 2008, președintele Traian Băsescu a decorat-o post-mortem cu Ordinul Național Steaua României în grad de Mare Ofițer.

Poza săptămânii

Paștile în vremea coronei...

Pe copertă: Paști / Sursa foto: Internet

Îndrumările Patriarhiei Române privind slujbele de Sfintele Paști

Patriarhul *Daniel*, conducătorul Bisericii Ortodoxe Române a aprobat și a anunțat îndrumări pentru slujbele de Paști, în condițiile stării de urgență cauzate de pandemia de coronavirus.

La fel ca duminica trecută slujbele de Florii, la fel și slujbele din Săptămâna Mare (a Sfintelor Pătimiri) și de Sfintele Paști vor fi săvârșite anul acesta doar de slujitorii bisericești, fără participarea credincioșilor mireni, pentru a oferi credincioșilor o anumită consolare și pentru a diminua riscul unor manifestări necontrolate.

Comunicatul transmis de Cancelaria Sfântului Sinod cuprinde, printre altele, următoarele: „Pentru a nu fi întreruptă tradiția începută în anul 2009, privind aducerea Sfintei Lumini de la Ierusalim, mai ales în această perioadă în care speranța și lumina trebuie aduse în sufletele oamenilor greu încercați de izolare sau de boală, Sfânta Lumină va fi adusă de la Ierusalim, sâmbătă, 18 aprilie 2020, spre seară și va fi distribuită delegațiilor eparhiilor la Aeroportul Internațional Otopeni, care vor purta mască și mănuși de protecție și vor respecta distanța socială de 2 metri. Centrele eparhiale, prin protopopiate, vor distribui Lumina Sfântă fiecărei parohii. Voluntarii din parohii, purtând mască, mănuși și ecuson, vor primi Sfânta Lumină și o vor distribui doar la casele credincioșilor care o solicită și care o așteaptă numai în fața locuinței, având în mână o candelă sau o lumânare.

Rânduile liturgice și tipiconale nu se modifică în această perioadă în care slujbele se săvârșesc doar de către slujitorii bisericești, fără participarea fizică a credincioșilor mireni. Astfel, în Vinerea Mare (17 aprilie 2020), seara, după slujba Prohodului Domnului, *biserica va fi înconjurată o singură dată de către slujitorii bisericești prezenți, dar fără participarea credincioșilor mireni.*

De asemenea, slujba Învierii Domnului, la care anul acesta nu participă credincioși mireni, va începe, potrivit tipicului, în afara lăcașului de cult, la ora 00.00 din noapte, deoarece Învieria lui Hristos este temelia învierii tuturor oamenilor. În acest sens, imediat după chemarea *Veniți de primiți lumină!* și cântarea *Învieria Ta, Hristoase, Mântuitorule*, se va citi Sfânta Evanghelie, se rostește binecuvântarea „*Slavă Sfintei...*”, după care clericii vor cânta de trei ori troparul *Hristos a înviat!*, se va cădi spre cele patru puncte cardinale și se va rosti ectenia mare, *apoi toți clericii vor intra în biserică, pentru continuarea Canonului Învierii și pentru săvârșirea Sfintei Liturghii.*

La ora 00.00 din noapte, în timp ce clopotele răsună la toate bisericile unde se săvârșeste slujba Învierii, credincioșii mireni, având candelile aprinse, pot ieși la ferestre și balcoane sau în curțile caselor lor, adresându-se unul către altul, de la distanța de 2 m, cu salutul pascal *Hristos a înviat!* și răspunsul *Adevărat a înviat!*, fără a deranja pe alți vecini care nu doresc să participe la această sărbătoare.

În prima zi de Paști, începând cu ora 06.00 dimineața, voluntarii din parohii vor putea oferi credincioșilor vârstnici și bolnavi „Paștile”, precum și pachete cu daruri alimentare de Paști (ouă, cozonac, dulciuri etc.).

Tot în prima zi de Paști, slujba Vecerniei sau „A doua Învierie”, se săvârșeste în biserici, începând cu ora 12.00, dar fără participarea credincioșilor mireni.

Să ne rugăm lui Dumnezeu, Maicii Domnului și tuturor sfinților ca starea aceasta de grea încercare cauzată de pandemia actuală să înceteze cât mai curând!”, se mai arată în comunicatul Cancelariei Sfântului Sinod al BOR.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Scrisoare Pastorală la Învierea Domnului 2020

† SILUAN

din mila lui Dumnezeu,
Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria
și Locțiitorul Episcopiei Daciei Felix

Iubitului cler, cinului monahal și credincioșilor noștri ortodocși români, din sfânta și de Dumnezeu păzită Episcopie Ortodoxă Română din Ungaria și din Episcopia Daciei Felix, har, milă, pace, mângâiere duhovnicească, întărire sufletească, ajutor și bucurie sfântă, de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Cel Înviat a Treia Zi din morți și de la Duhul Său Cel Sfânt, Mângâietor și de viață Dătător, iar de la noi părintească dragoste și binecuvântare și frățească îmbrățișare!

**Iubiți frați și surori în Hristos Domnul,
Hristos a înviat!**

Din darul lui Dumnezeu care se revarsă neîncetat și neabătut asupra noastră și a lumii întregi și prin purtarea de grijă a Tatălui Cereșc, am reușit să ajungem și în acest An al Mântuirii, 2020, la Sărbătoarea cea Mare și plină de lumină a Învierii Domnului: „Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ la Cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință!”⁰¹.

Învierea Domnului, petrecută în taina tăcută a nopții și descoperită Femeilor Mironosițe „duminică, dis-de-dimineață, pe când răsărea soarele”⁰², a rămas neschimbată și își revarsă până astăzi razele binefăcătoare asupra întregului neam omenesc. Totuși, de această dată ea este sărbătorită de creștinii de pretutindeni în condiții cu totul speciale. Teama de o nouă boală molipsitoare, venită din partea unui virus care, paradoxal, poartă numele de coroană, însoțită de mult necunoscut și îngrijorare strecurată puternic în sufletele oamenilor, precum și măsurile de izolare nemaîntâlnite de multe zeci de ani, din vremea unor războaie mondiale, au făcut ca aproape patru miliarde de oameni să fie nevoiți să stea închiși în casele lor. Printre acești extrem de mulți izolați se numără și creștini din lumea întreagă, care la rândul lor, au fost nevoiți să rămână departe de sfintele biserici și de Jertfa Euharistică mântuitoare a Celui Care a biruit moartea și a dăruit viață veșnică la tot neamul omenesc.

Grija pentru menținerea sănătății și protejarea celor mai în vârstă și vulnerabili de expunerea la îmbolnăvire și chiar moarte, precum și dispozițiile date cu strictețe de autoritățile competente, sub forma unor ordine cu putere de lege, au adus pe oameni în această stare de izolare. Totodată, aceste ordine au provocat și multă durere în sufletele creștinilor, și mai ales ale celor râvnitori, care erau obișnuiți cu prezența lor la sfintele slujbe și la toate rânduielile tipiconale din Săptămâna Mare și de la Praznicul cel Luminat al Învierii Domnului. Din mila lui Dumnezeu, totuși, cei care au primit în mod direct harul apostolesc al slujirii, al vestirii Sfintei Evanghelii a lui Hristos și al îndrumării oamenilor pe calea mântuirii, aceștia au putut să se roage în biserici, împreună cu cei rânduiți pentru cântare, sau chiar și cu un număr mai mic de credincioși, în unele părți – acolo unde legislația o permitea. Astfel, arhieriei, preoții de mir și cinul monahal au putut îndeplini toate cele statornice de atâția ani prin rânduiala Sfintei noastre Biserici și mai ales Jertfirea Tainică a Trupului și Sângelui Domnului, în Sfintele Altare, după Sfintele Porunci ale lui Hristos: „Aceasta să o faceți spre pomenirea Mea!”⁰³. „Că ori de câte ori veți mânca această Pâine și veți bea acest Pahar, moartea Domnului vestiți până când va veni!”⁰⁴. Deși cei mulți, poporul lui Dumnezeu, în marea lui majoritate, nu a putut acum să îndeplinească această Poruncă mântuitoare, să-și astâmpere acest dor neostoit și să-și aline nevoia

profundă a sufletului său, totuși Jertfa cea Sfântă nu a încetat nici o clipă a fi adusă pe Masa Sfintelor Altare, de către noi, slujitorii lui Hristos. Lui l-am adus cu toții rugăciune stăruitoare pentru încetarea noii epidemii și boli molipsitoare, pentru vindecarea celor bolnavi, pentru întărirea celor care cu multă jertfelnicie și dragoste au purtat grija de cei bolnavi, pentru odihna celor adormiți, pentru întărirea în credință și alungarea temerilor din sufletele oamenilor. Și, în mod cu totul deosebit ne-am rugat pentru mângâierea celor care de atâtea vreme au trebuit să stea închiși în casele lor, neputând să își îndrepte pașii spre sfintele locașuri, pentru a-l aduce și ei rugăciune din suflet și jertfă de mare preț lui Hristos, Celui Care a Înviat din morți.

Dreptmăritori creștini,

Teama de necunoscut și veștile nenumărate care au venit din toate părțile peste noi, în această vreme de încercare și nesiguranță, au strecurat neliniște și multă îngrijorare în sufletele tuturor, dar totuși, ele nu trebuie să ne copleșească. Dacă boala și moartea i-au pus în totdeauna pe oameni în fața unor întrebări fundamentale și au fost însoțite de anxietate și teamă, Învierea lui Hristos a adus lumii nu doar izbăvirea din ghearele iadului și ale morții, ci și vindecarea de teamă, prin întărirea în credință, după întâlnirea personală a oamenilor cu Hristos. „Bucurați-vă și nu vă temeți! Mergeți și vestiți fraților Mei ca să meargă în Galileea și acolo Mă vor vedea!”⁰⁵. Acestea sunt cuvintele pe care Hristos Cel Înviat le-a rostit către Femeile Mironosițe, pentru a le încredința de Învierea Sa, a le liniști sufletele lor îngrijorate și a le tămădui de teamă, transformându-le în vestitori ai Sfintei Sale Învieri către Apostolii cei ascunși de frica iudeilor, în spatele ușilor închise⁰⁶. Astfel, femeile cele neputincioase s-au arătat a fi mai tari decât grijile care le frământau și au prins putere și curaj, prin darul lui Hristos Cel Înviat.

În fața primejdiilor ivite la prinderea lui Hristos, mai înainte de a fi răstignit, însuși Petru cel tare în credință și mai mare între Apostoli, care a făgăduit că niciodată nu se va lepăda de Domnul⁰⁷, s-a clătinat în fața unei simple slujnice și s-a lepădat de Acesta de trei ori⁰⁸. Dar Domnul Cel Înviat nu l-a lăsat pe Ucenic întru căderea și deznădăjduirea sa, ci după Sfânta Înviere, cea de a Treia Zi, l-a arătat și l-a căutat pe Petru, iar prin cercetarea dragostei lui, l-a reprimat din nou la apostolat⁰⁹.

⁰⁵ Matei 28, 5, 9-10.

⁰⁶ Ioan 20, 19.

⁰⁷ Marcu 14, 29.

⁰⁸ Luca 22, 34; Ioan 13, 38; 18, 17, 25.

⁰⁹ Ioan 21, 15-17.

⁰¹ Irmosul de la Cântarea 1, din Canonul Învierii.

⁰² Marcu 16, 2.

⁰³ Luca 22, 19; I Cor. 11, 24-25.

⁰⁴ I Cor. 11, 26.

„Opriți-vă și să știți că Eu sunt Dumnezeu: Eu stăpânesc peste neamuri, Eu stăpânesc pe pământ.” Psalmii 46:10

VioREL Candreanu și Petru Huțuțui la Micherechi, în 1997

Fratele Candreanu și grupul Maranata la familia Ruja, în 1993

Fratele Candreanu cu Mihai Isai

Cu fanfara la Ipotești, în 1995

În contextul pandemiei pricinuite de coronavirus am urmărit cu atenție pe canalele de știri din România evenimentele care se întâmplă în țara-mamă. România, pe alocuri, are disfuncțiuni în sistemul de sănătate, însă nicidecum nu poate fi acuzată de îngrădirea liberei exprimări a presei, chiar în această situație de urgență. Oricât de mică ar fi neregula, este adusă nemilos la în fața opiniei publice.

Printre veștile cele mai îngrijorătoare care au sosit s-au numărat cele despre îmbolnăvirile de la Spitalul Județean din Suceava. Bineînțeles, gândul mi-a fugit imediat la frații noștri de credință din Ipotești, localitate situată la doar 5–6 km de reședința județului Suceava. Prea mult timp nu am avut să mă gândesc la ei, fiindcă informațiile au venit rapid. Pe NewsNet Creștin, un site evanghelic de actualități din România, în după-amiaza zilei de 24 martie, a apărut o relatare succintă, cu titlu: „Apel la rugăciune pentru pastorul Candreanu”. Aici aflăm despre o discuție telefonică scurtă, în care fratele *VioREL Candreanu* spune: „Sunt la Spitalul de boli infecțioase Suceava. Vreau să fac testul la Covid 19, nu este niciun test disponibil în spital. Mă simt foarte rău...” În aceeași zi, aflăm că fratele Candreanu totuși a reușit să beneficieze de un test (căci, între timp, au sosit la spital 100 de teste), dar că, în ciuda faptului că avea febră și se simțea rău, a fost trimis acasă. Noaptea, starea fratelui Candreanu s-a înrăutățit, așa încât ziua următoare dimineața a fost dus din nou, de urgență, la Spitalul Județean din Suceava. Pe 26 martie (la două zile de la prima internare), fratele păstor și-a încheiat alergarea pe acest pământ și a plecat acasă, la Stăpânul său pe care l-a slujit cu atâta devotament. Înainte de moartea sa bruscă, duminica a ținut ultima predică, în direct, la Radio Vocea Evangheliei Suceava. Subiectul mesajului său a fost din Psalmul 46:10: „Opriți-vă și să știți că Eu sunt Dumnezeu: Eu stăpânesc peste neamuri, Eu stăpânesc pe pământ.”

La sfârșitul anilor 80, înainte de revoluția din România, tot mai mulți frați bapțiști, penticostali din zone mai îndepărtate ale României au ajuns la Micherechi. În general, aceștia lucrau în serele michechenilor. Cei veniți din zona Sucevei și a Botoșaniului au adus vestea că în România există la Ipotești, județul Suceava, un slujitor deosebit al lui Dumnezeu. Fratelui *Mihai Isai* i-a reținut atenția această informație, auzită de la un frate refugiat din Bucovina, și l-a și invitat pe fratele Candreanu la Micherechi. Acest început a condus apoi la mai multe vizite ale fratelui Candreanu la Micherechi, precum și fanfara Bisericii Baptiste din Micherechi a fost invitată la frații din Ipotești. Trebuie menționat că fratele Candreanu de obicei nu venea singur la Micherechi, ci era însoțit de Grupul Maranata, compus din: *Cornel Bucaciuc, Mihai Reguș și Tică Olariu*. Prima cântare pe care au cântat-o la Micherechi a fost cea intitulată: „Misionari suntem cu Domnul”. Fratele Candreanu a fost mulți ani de zile vicepreședintele Uniunii Baptiste din România, însărcinat cu misiunea. Chiar și în curtea școlii din Micherechi au fost organizate ocazii de evanghelizare, la care au participat frații noștri din Ipotești. Ultima vizită a pastorului Candreanu la Micherechi a avut loc pe 16 ianuarie 2011. Chiar dacă au trecut mulți ani de atunci, relația dintre michecheni și pastorul Candreanu nu s-a întrerupt. Eram anunțați de dumnealui când venea

să predice în Bihor, mai cu seamă în Oradea. Cu aceste ocazii, venea și la noi, la Micherechi.

Pe canalul de Internet youtube, pot fi vizionate două filmulețe cu predici ale fratelui Candreanu, care sunt absolut impresionante. Unul se intitulează: „Într-o zi veți auzi că am plecat acasă”, celălalt poartă titlul „Mă duc să odihnesc o clipă sub glia bunului pământ”. Aceste abordări ale fratelui Candreanu demonstrează că el a fost pregătit să plece acasă. Suntem îndurerați că nu ne vom mai revedea aici, în această lume. Dar Domnul ne pregătește întâlnirea în lăcașurile sale. El să mângâie familia îndoliată!

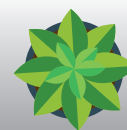
Gheorghe Ruja

Îmi vreau Biserica-napoi

Îmi vreau Biserica-napoi,
Isus prezent în ea să fie...
Și fără prefăcătorie
Chiar dacă suntem trei sau doi. Îmi vreau Biserica-napoi
Dar nu să fie catedrală
Cu locuri multe...însă goală...
Să simtă cu cei în nevoi. Îmi vreau Biserica-napoi
Dar nu cu zid din cărămidă,
Cu grâul fără pălămidă,
Neghină, pleavă sau gunoi. Îmi vreau Biserica-napoi,
Nu cu povești de la amvoane,
Nici somnoroși pe la balcoane...
Ci toți puternici și vioi. Îmi vreau Biserica-napoi
Cu melodiile curate,
Nu partituri împrumutate
De la acei de lângă noi. Îmi vreau Biserica-napoi
Nu ca pe-o vie părăsită
Sau casă pe nisip clădită...
Ci numai credincioși de soi. Îmi vreau Biserica-napoi,
Nu galerii de îmbrăcăminte,
Ci sfinte și albe veșminte,
Cu ucenici de vremuri noi. Îmi vreau Biserica-napoi...
Atât e tot ce am pe lume...
Fiți vrednici să purtăm un Nume!
Pentru Hristos să fim Eroi!

SB (5 apr. 2020, Carmichael, CA)

LECȚII LA DISTANȚĂ

Învățământ românesc la distanță pentru toate generațiile (3)

Continuăm și în această săptămână lecțiile la distanță pentru toate generațiile de copii din comunitatea noastră, care învață la grădinițele și școlile generale românești, la liceul românesc din Iula și la catedrele de română ale facultăților din Ungaria. Deoarece în această săptămână, până după Paștile românești, elevii (și profesorii lor) sunt în vacanța de primăvară celor mai mici le oferim subiecte mai ușoare, iar celor mai mari, elevilor care sunt în fața examenului de bacalaureat sau studenților de la facultăți le

oferim câteva lecții de literatură, gramatică și istorie românească. În realizarea lecțiilor din această săptămână ne-au venit în ajutor: **Mihaela Birescu** de la Grădinița românească „Lucian Magdu” din Bătanian, profesorii Catedrei de Română din Seghedin: **dr. Mihaela Bucin**, **dr. Szabo Zsolt** și **dr. Petru Weber**. Le mulțumim!

Așteptăm în continuare colaborarea învățătorilor sau profesorilor, care doresc să contribuie la îmbunătățirea acestor pagini de ziar, dedicate copiilor și tinerilor români din Ungaria. E.Ș.

GRĂDINIȚĂ

GHICITORI

de Mihaela Birescu

Am văzut pe boltă un ban,
Ca păianjenul pe tavan.
Lasă dungi albe pe cer...
Cică-i pasăre de fier...

(Avionul)

Nino-nino! se-auzea,
O lampă îi lumina;
Așa tare se grăbea...
Ce e? Arde undeva?

(Mașina de pompieri)

Stă pe apă, dar nu-i rață.
Are camere – nu-i casă.
Are steaguri de pirat
Și din lemn e fabricat.

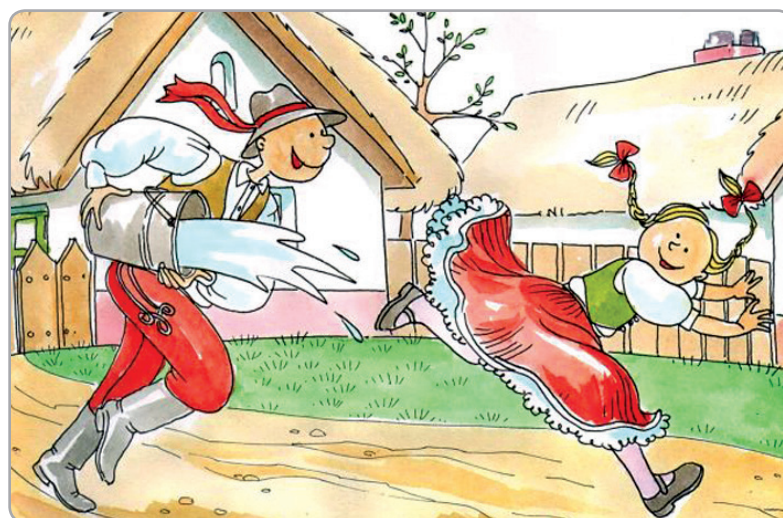
(Vaporul)

(Mihaela Birescu este educatoare la Grădinița Românească „Lucian Magdu” din Bătanian)

Poezie de stropit

de Mihaela Birescu

Fată, eu azi am venit
Cu drag, la tine la stropit.
Să ai un ou mare
Și o dulce sărutare,
Că, de nu, eu oi uita
Să mai bat la poarta ta!
Pe biciclet-am pedalat,
30 de metri am frânat.
..... sunt, frumos, frezat...
Te stropesc, sau m-am cărat?
În pădure am umblat,
Vioarele-am adunat,
Ca să-ți spună ele ție:
EȘTI FRUMOASĂ DINTR-O MIE!
Pentru un ou de ciocolată,
Îți mai spun asta o dată!

ȘCOALA GENERALĂ

CHIAR ȘI LA CURSURILE ON-LINE,
ELEVUL NELU A REUȘIT SĂ SE
AȘEZĂ TOT ÎN ULTIMA BANCĂ

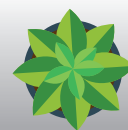

Rebus de Paște

1. De Paște, ouăle se
2. Anotimpul în care se sărbătorește Paștele
3. Se spune că el aduce ouă de ciocolată
4. Ciocnim la masa de Paște
5. La masa de Paște se mănâncă carne de...
6. Ouăle de Paște pot fi și de...
7. Desert de Paște cu brânză și stafide

LECȚII LA DISTANȚĂ

LIMBA ROMÂNĂ

Vocabularul și etimologia

Vocabularul limbii române este alcătuit din două componente: vocabularul fundamental, care mai este numit fondul principal lexical și, a doua componentă, masa vocabularului. Vocabularul fundamental cuprinde aproximativ 1500 de cuvinte cunoscute și utilizate de vorbitorii limbii române; în această componentă sunt incluse: cuvintele foarte vechi moștenite sau împrumutate din alte limbi, cuvintele polisemantice (cu mai multe sensuri), cuvintele uzuale (folosite frecvent în vorbire) și cuvinte care intră în componența unor locuțiuni sau expresii particulare limbii române. Masa vocabularului cuprinde restul cuvintelor, aproximativ 90% din totalul cuvintelor; în această componentă sunt incluse: arhaismele, regionalismele, elementele de jargon și argou, neologismele, termenii tehnici și științifici. Etimologia determină elementele de bază, originea și evoluția unui cuvânt respectiv cea mai timpurie utilizare cunoscută, identificarea unor elemente înrudite în alte limbi și reconstruirea formelor vechi, dacă aceasta este posibilă.

De câteva săptămâni ne aflăm într-o situație fără precedent în acest secol, împrejurare care pune stăpânire pe aproape toate domeniile de activitate umană. În acest context folosim câteva cuvinte, poate în fiecare zi, despre etimologia cărora este posibil să nu știm foarte multe detalii.

Carantină este un cuvânt care provine din limba italiană, tradus înseamnă patruzeci. Acest termen era folosit mai ales în nordul Italiei, în urmă cu aproximativ patru secole în Republica Sfântului Marcu (La Repubblica di San Marco) cunoscută și sub denumirea Republica Leului (La Repubblica del Leone), adică în Veneția. Acest oraș a fost unul dintre puținele localități neatinse de ciumă în secolul al XIV-lea pentru că de fiecare dată când o corabie încărcată cu obiecte de lux din orient și deseori cu sclavi se pregătea să intre în port, venețienii o opreau iar cei de la bord aveau de așteptat patruzeci de zile pentru aprobarea ancorării, din partea autorităților. În cele patruzeci de zile, venețienii observau dacă vreun membru al echipajului suferea de ciumă sau nu. În cazul depistării prezenței maladiei, corabia nu avea permisiunea pentru ancorare și trebuia să părăsească numaidecât portul.

Un alt termen pe care îl folosim destul de frecvent în această perioadă este cuvântul polisemantic *virus*. Acest termen a fost, inițial, utilizat în biomedicină, cu sensul de agent patogen intracelular, care provoacă boli contagioase, apoi, prin extindere, toxina eliminată de un agent patogen. Ulterior, termenul a fost aplicat și în domeniul informaticii, cu sensul de program având capacitatea de autoreplicare, conceput pentru a perturba funcționarea calculatoarelor. Denumirea *Covid-19* provine de la termenii Corona, Virus și Disease (termenul englez pentru boală), iar numărul 19 se referă la anul în care au fost identificate primele cazuri, adică 2019. Această denumire a fost anunțată în deschiderea unui congres al experților pe tema noului coronavirus, care s-a desfășurat la Geneva, sub egida Organizației Mondiale a Sănătății.

Aceeași autoritate a stabilit, în anul 1946, definiția termenului *sănătate*, care provine din limba latină: *o stare pe deplin favorabilă atât fizic, mintal cât și social, și nu doar absența bolilor sau a infirmităților*. Mai târziu a fost inclusă în această definiție și *capacitatea de a duce o viață productivă social și economic*.

Dr. Szabó Zsolt, lector de limba română, ILR

Bibliografie și sitografie:

Mihai Ferăscu, *Cine știe răspunde*, Editura politică, 1977
www.wikipedia.ro
www.dexonline.ro

Cea mai veche imagine a Veneției, datând din secolul al XIV-lea

Ilustrație a COVID-19, EuroSLA30

LITERATURĂ

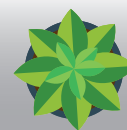
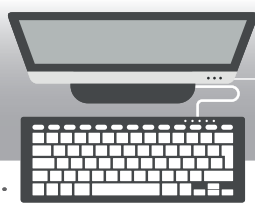
Interferențe literare maghiaro-române
**Traducerile lui József Attila,
din poezia română**

Din anul 1964, Ziua Poeziei Maghiare este sărbătorită la 11 aprilie, ziua de naștere a poetului József Attila. Este cunoscut faptul că poetul maghiar și-a asumat legături identitare românești, prin faptul că a accentuat originile românești ale tatălui său, Aron Iosif, dar și relații cu literatura română, atât prin faptul că opera sa poetică a cunoscut relativ numeroase traduceri în limba română, dar mai ales prin faptul că József Attila a tradus versuri ale poezilor români, în limba maghiară.

Poetul a tălmăcit în limba sa maternă și versuri din literaturile franceză, germană, cehă, rusă, sovietică, însă traduceri din română sunt cele mai numeroase. În jur de 30 de poezii compuse de 18 poeți români au fost transpuse în limba maghiară de József Attila, dintre care unele au apărut în diferite publicații din Transilvania și Ungaria. O parte a operei de traducător al poeziei românești, înfăptuită de József Attila, a fost reunită într-o antologie bilingvă, prefăcută de istoricul literar ardelean, Mózes Huba, și intitulată *József Attila és a román költészet*. Volumul cuprinde și traduceri în română ale poeziilor lui József Attila și a apărut în 1972, la Editura Kriterion, din București. Un alt volum care conține și traduceri din poeți români este *József Attila műfordításai*, care a apărut la Budapesta, în 1998.

Poetul maghiar născut în 1905, în capitala Ungariei, a plecat din viață în mod tragic, la nici 33 de ani. În timpul scurtei și agitatei sale cariere literare, nu s-a bucurat de succese importante, nici de prea multe aprecieri stimulante din partea contemporanilor. În anul 1924 are loc tristul incident cu profesorul de lingvistică Horger Antal, de la Universitatea din Szeged. Scos din fire după apariția unei poezii nepotrivite pentru spiritul vremurilor din Ungaria acelor ani, profesorul îl declară pe proaspătul student filolog, József Attila, inapt pentru meseria de pedagog, iar acesta abandonează studiile. Abia după moartea-i începe ascensiunea poetului spre pedestalul de simbol al literaturii maghiare, ascensiune ce s-a finalizat cu declararea zilei sale de naștere drept sărbătoarea poeziei maghiare, acum 56 de ani.

LECȚII LA DISTANȚĂ

Era în plină vreme de avânt proletar, iar Uniunea Sovietică avea deja o zi a poeziei, încă din 1955. Pentru că József Attila a avut o încercare de apropiere de mișcarea proletară, promotorii luptei de clasă și Partidul Muncitoresc Socialist Ungar i-au acaparat rapid renumele, înfățișându-l drept exponent al literaturii clasei muncitoare. Însă ziua de 11 aprilie a devenit curând o sărbătoare valoroasă pentru cultura maghiarilor și, drept dovadă, a rezistat schimbării de regim din 1989.

József Attila nu a știut românește. Profesorul Sámuel Domokos, de la Catedra de română a universității ELTE, din Budapesta, afirmă că poetul intenționa să scoată un volum de traduceri din poezii de limbă cehă și de limbă română, dar nu a reușit. Poeziile românești i-au fost puse la îndemână într-o traducere brută, în proză, de Moise Balta, atașatul de presă al Legației românești de la Budapesta. Moise Balta, care a petrecut două decenii în echipa diplomatică a României la Budapesta, între 1920 și 1940, era un mare iubitor de literatură, burlac boem și nonconformist, ca și poetul maghiar, așa că i-a legat o frumoasă prietenie. Balta l-a recompensat cu bani pentru poeziile traduse în maghiară, sumele fiind din fondul Ambasadei României ori chiar din propriul buzunar. Plătindu-l pentru traduceri, a reușit să îl ajute financiar, fără să îi rănească mândria.

Pentru traduceri, József Attila a avut în vedere mai ales poeți contemporani, necunoscuți în Ungaria, probabil la îndemnul lui Moise Balta. Cronologic, prima traducere posibil să fi fost cea a poeziei *Măcelăriile*, de Radu Gyr, în 1933. De altfel, József Attila traduce poeți români într-o perioadă în care cultura românească ca și orice altceva care venea din România nu se bucurau de o primire binevoitoare. Moise Balta mărturisea că poetul maghiar își propusese să traducă și versuri de Mihai Eminescu, dar nu a mai avut timp.

Printre traduceri, József Attila se numără: George Coșbuc – *Noi vrem pământ*, Elena Farago – *Trecea un om pe drum*, Zaharia Stancu – *Dacă-ai veni*, precum și versuri ale poezilor Aron Cotruș, Nichifor Crainic, Ion Vineanu, Radu Boureanu, Ilarie Voronca.

În apropierea sărbătorii învierii lui Isus Hristos, am ales sonetul poetului Mihai Codreanu, cu titlul *Solul Golgotei*, care, în tălmăcirea lui József Attila, din 1934, poartă titlul *A Golgota Követe*.

Conf. dr. Mihaela Bucin, Catedra de limba și literatura română, Universitatea din Szeged

Bibliografie:

Domokos Sámuel, *József Attila román műfordításai in: Magyar-román irodalmi kapcsolatok*, Budapest, 1985.

Románia. Követ: Traian Stîrcea (e.: sztiércsá), rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter. 1877-ben régi nemes bojár családból szül. Moldvában; katonai kiképzésben részesült. A háború első éveiben a bécsi román követség katonai attaséja volt, 1916-ban Károly román király szárnysegéde lett, 1920-ban rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterré, 1921-ben budapesti román követté nevezték ki. Megbízólevelét 1921 márc.-ban adta át Horthy kormányzónak. — Melléje beosztva: *Motas* (e.: mótász) vezérkari ezredes, katonai attasé, *Georges Davidescu* (e.: dávidészku) követségi titkár, Victor D. *Statescu* (e.: sztátészku) kereskedelmi attasé, Mihail Mitilineu (e.: mitilínéu) követségi attasé, *Moise Balta* (e.: báltá), sajtófőnök. — A követség székhelye: VIII. Horánszky u. 15.

Echipa diplomatică din care a făcut parte, ca atașat de presă, Moise Balta

Mihai Codreanu:

Solul Golgotei (sonet)

Isus veni și-n casa mea-ntr-o seară:
Era-ntr-un tainic și suav apus
Și-am stat în casă singur cu Isus
Și-afară era o blondă primăvară.

Atunci mi-a spus cu vocea Lui cea clară
Că oamenii sunt buni, deși L-au dus
Să-L bată-n cuie pe Golgota sus,
Fiindcă l-a iubit din cale-afară.

Și mi-a mai spus că poate fi iertat,
Chiar Iuda, ce-L vându c-un sărutat,
Ca să-și sporească cu treizeci, arginții.

Apoi plecând, din prag mi-a spus așa:
Comoara sufletului, ca și-a minții
E să iubești pentru-a putea ierta.

A Golgota követe

S egy este Jézus a szobámba lépett,
a nap leszállt titokban, kedvesen...
Nem volt velünk a házban senki sem...
Künn szőke tavasz ülte a vidéket.

Ő csengő hangon kezdte a beszédet -
Az emberek jók, sebbel ékesen
bár Golgotára vitték éhesen,
hogy jelét adja nagy szeretetének.

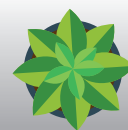
S azt mondta, békén gondoljunk Júdásra,
bár azért adta csókját árulásra,
hogy pénzét harminc ezüsttel növelje.

S a küszöbről, már távozóban, úgy
mondta: A kincs, mit rejt a szív s az elme,
ennyi - szeress, hogy megbocsátni tudj.

Statuia lui József Attila, din Oradea

LECȚII LA DISTANȚĂ

ISTORIA ROMÂNIEI

Formarea statelor feudale în spațiul românesc

Înainte de crearea statelor feudale, românii s-au organizat în structuri prestatale denumite cu termeni slavi cnezate și voievodate, conduse de cneji și voievozi. Ele au apărut mai ales în zonele străbătute de drumuri comerciale și în zone mai retrase din calea năvălirilor popoarelor migratoare. În deceniile care au urmat invaziei tătar-mongole din anul 1241, tot mai multe izvoare istorice menționează formațiuni prestatale între Carpați și Dunăre. Astfel, în anul 1247, regele maghiar Bela al IV-lea a emis pentru cavalerii ioaniți o diplomă de donație cărora li s-au acordat privilegii în Banatul de Severin. Din diplomă aflăm că spațiul rezervat Ordinului Ioanit includea și cnezatele lui Ioan și Farcaș (în Oltenia), Țara Litua, în frunte cu voievodul Litovoi (pe Valea Jiului), și voievodatul lui Seneslau (pe râul Argeș).

În cronicile muntenești, începutul procesului de încheiere statală este legat de venirea lui Negru Vodă din Țara Făgărașului, care la 1290 a întemeiat Țara Românească cu centrul la Câmpulung. Capitala s-a mutat apoi la Curtea de Argeș. Acest proces s-a încheiat sub domnia lui Basarab I (1324–1352). Voievodul Basarab I a fost totodată și întemeietorul dinastiei Basarabilor în Țara Românească.

Formarea Țării Moldovei între Munții Carpați și Nistru s-a desfășurat în urma unor procese similare cu cele din teritoriile dintre Carpați și Dunăre. Cronicile moldovenești, ca și cele ungurești, leagă constituirea voievodatului Moldovei de legenda lui Dragoș. Voievodul maramureșean Dragoș a fost trimis de către regele Ungariei în marca de apărare împotriva tătarilor cu centru la Baia (nordul Moldovei) după anul 1345, când avuse loc campania militară contra tătarilor. Lui Dragoș i-a urmat la domnie fiul său Sas. O a doua etapă în constituirea statului medieval moldovenesc este legată de numele voievodului maramureșean Bogdan din Cuhea. Acesta, nemulțumit de măsurile regalității ungare de a condiționa statutul de nobil de cel de catolic, a trecut munții în Moldova împreună cu familia și ceata sa, de unde l-a alungat fiul lui Sas. Astfel, pe la mijlocul secolului al XIV-lea, prin acțiunea lui Bogdan a fost și aici renegociată suzeranitatea față de regele ungar, iar voievodatul Moldovei a devenit un stat recunoscut. În timpul domniei lui Petru Mușat (1375–1391), Țara de Sus și Țara de Jos au fost unificate. Unificarea Țării de Sus cu Țara de Jos a însemnat încheierea procesului de formare a statului moldovenesc.

Pe teritoriul actual al Dobrogei, în secolul al XIII-lea exista o Țară a Cărvunei. În anul 1346 este menționat drept conducător al acestui stat Balica, urmat după 1350 de Dobrotici. Ultimul extinde teritoriul statului său până la gurile Dunării, intrând în conflict cu negustorii genovezi de la Vicina și Chilia.

În privința teritoriului dintre Carpați și Tisa, existența unor formațiuni prestatale românești continuă să fie un subiect tratat contradictoriu de istoriografia română și cea maghiară. Cel mai des invocat izvor istoric rămâne cronică medievală Gesta Hungarorum a notarului anonim al regelui maghiar Bela al III-lea. Anonymus amintește de un conducător Menumot ca fiind conducătorul unui stat format din cazari (un popor turcic), slavi și vlahi (români). În Transilvania domnea Gelou având reședința la Dăbâca. Țara sa este descrisă ca fiind locuită de români și slavi („Blasii et Sclavi”). În Banat, Anonymus amintește de țara lui Glad, care a încercat să respingă atacul ungarilor cu ajutorul ostașilor cumani, bulgari și români. Despre Glad mai aflăm că era originar din Vidin (oraș în nordul Bulgariei). Acest izvor istoric este controversat pentru că în secolul al XIII-lea Anonymus descrie evenimente din secolul al X-lea. Deasemenea, există evidente contradicții între unele afirmații ale cronicarului însă alte izvoare contemporane cu aceste presupuse evenimente, nu avem. În mentalul colectiv românesc, Glad, Menumot și Gelu reprezintă trei voievozi români care s-au confruntat cu maghiarii după descălecatul acestora în Panonia. În realitate însă existența acestor formațiuni statale, cât și originea etnică a stăpânilor lor va rămâne o incertitudine a istoriei.

Lect. dr. Petru Weber, Catedra de limba și literatură română, Universitatea din Szeged

DIN TRECUTUL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Date și legende despre Cenadul Unguresc

Pe vremuri, Cenadul din Ungaria și Cenadul din România erau două sate, legate de două poduri, unul rutier și celălalt feroviar. Acestea însă au fost distruse de bombardamentele trupelor germane în retragere, pe vremea celui de-al Doilea Război Mondial. Pilonii acestor poduri se văd și azi. În ultimii ani, tot mai mult se solicită, atât din partea maghiară cât și din partea română, refacerea acestor poduri, pentru a reînoda legăturile dintre Banat și județul Ciongrad.

Satul Cenadul Unguresc de azi s-a format în mai multe etape. Până în secolul al XVIII-lea, casele din sat erau construite mai aproape de Mureș, dar din cauza inundațiilor repetate, locuitorii au început să-și ridice casele pe locuri mai înalte. Acolo s-a format satul actual. La început, localitatea s-a numit Cenadul Nou sau Cenadul Mic, iar în 1810 a primit numele de Cenadul Unguresc, pentru a putea fi deosebit de Cenadul Nemțesc și Cenadul Sârbesc (unite mai târziu cu numele de Cenad), aflate pe malul stâng al Mureșului, în România.

Sigiliul comunei este din 1714, și ilustrează, la fel ca stema, o barcă cu vâsle pe apă. Pe sigiliu scrie: „SIGILLUM COM. CSANADIENS 1714”. În anul 1787, Iosif al II-lea a ordonat recensământ în țară. Din acele date reiese că Cenadul Nou avea 1226 locuitori și 201 case. După Fényes Elek, pe la mijlocul secolului al XIX-lea, Cenadul Nou este „sat românesc”, unde trăiau 2512 ortodocși, 11 romano-catolici și 7 evrei.

Până la începutul secolului al XX-lea, numărul locuitorilor a crescut până la 3000–3100 de suflete. Raportul dintre naționalități s-a schimbat mult după Primul Război Mondial. Mulți sârbi s-au mutat în Serbia, iar românii în satele apropiate din România, ca de exemplu la Iratoș (în 1922) și la Pustiniș, lângă Timișoara, unde au plecat 15 familii (în 1937).

În această zonă a Ungariei, Cenadul este singurul sat de această mărime care are patru biserici: catolică, reformată, ortodoxă română și ortodoxă sârbă. Cele patru turle de biserică au devenit un simbol al conviețuirii de secole a mai multor naționalități și religii.

Printre ungurii din satul vecin Patfal (Apátfalva), circulă o legendă despre construirea Cenadului Unguresc: după ce apele Mureșului s-au retras, un pește uriaș – care venise cu apa – a rămas pe uscat. Peștele era atât de mare, încât cenădenii de odinioară s-au așezat pe coasta lui, ca pe o insulă. Pe una dintre coaste au început să-și construiască case sârbi, pe alta românii, iar pe a treia ungurii. Și totul era bine până ce odată nu coborâră din munți urșii care începuseră a roade oasele peștelui. Rozându-le, le înghătau, le scuturau, iar casele n-au mai rămas la locul lor original, ci s-au amestecat. De aceea azi, într-o casă locuiesc români, în cealaltă unguri, în a treia sârbi. Ordinea de la început s-a răsturnat. **Eva Șimon**

Bibliografie:

- Marjanucz, László, *Magyarcsanád. Száz magyar falu könyvesháza*, Tankönyvkiadó, Budapest, 2000
 Misaroș, Teodor, *Din istoria comunităților bisericești ortodoxe române din R.P.Ungară*, Budapest, 1990
 Bodirca, Emil, *Situația demografică a unui sat din Câmpia Ungară. Cenadul Unguresc în timpul lui Iosif al II-lea*, În: Almanah 1997, Publicație a Societății culturale a românilor din Budapesta
 Dr. Bencsik, János, *Din istoricul Cenadului Unguresc I, II, III*, În: Foaia Noastră, Nr. 41, 42, 43 – octombrie 1983

Membrii consiliului local din Cenadul Unguresc în anul 1903

În picioare, de la stânga la dreapta: Jivan Neduta, Radoia Popon, Jiva Cedós, Ștefan Jurjuț, Alexandru Koity, Sava Luțai, Radoia Dehelean, Zsűros Imre, Uros Popon, Iosif Luțai, Jonas Politzer, Laza Ungurean. Șezând, de la stânga: Ioan Pinte (jude), Szánthó István (notar), Mladen Jesity.

(Urmare din pagina a 3-a)

Scrisoare Pastorală la Învierea Domnului 2020

Chiar dacă în vremurile de prigoană, creștinii au fost puși în fața unor obstacole teribile și a unei alegeri greu de făcut, între viață și moarte, nefiind nici ei scutiți de teamă, totuși, prin credința în Hristos și prin harul Duhului Sfânt, aceștia s-au împuternicit și din slabi ce erau, s-au făcut tari¹⁰ în războaiele cele duhovnicești, pe care le-au avut de dus cu prigonitorii credinței. Și Faptele Apostolilor ne arată cum, biruindu-i pe acești potrivnici, prin răbdarea încercărilor până la moarte, ei au ajuns să împărățească cu Hristos în veci!

Întăriți de Hristos, creștinii și-au învins propriile lor temeri și au fost în stare să aleagă mai ușor între cele puse înaintea, neprețuind nimic mai mult decât pe Hristos, Care le-a arătat lor Calea și le-a dăruit Viața¹¹.

Iubiți credincioși și credincioase,

Deși oamenii au fost cuprinși de teamă, purtarea de grijă a Domnului se revarsă și acum peste neamul omenesc și peste fața întregului pământ. Toată natura, trezită la viață de porunca cea puternică a lui Dumnezeu, acum în prag de primăvară și la fel ca în fiecare an, de Sărbătoarea Sfințelor Paști, prin frumusețea ei neschimbată și cursul ei neabătut, dă mărturie neîncetată despre frumusețea Celui Preaînalt și a creației Sale de pe pământ, care ar trebui și ea să ne bucure.

Încolțit de boli și măcinat de teamă, omului – care se poate afunda mai tare în zbaterea și căutările lui – îi va fi din ce în ce mai mult pusă la încercare credința în Dumnezeu. Iar, la o adică, Acesta ar trebui să fie scos cu totul din viața omului, de ar fi cu puțință. Voci din societatea modernă, ce pare să își arate limitele spirituale mai mult ca niciodată, ar vrea să ne convingă de adevărul spuselor lor și o nouă perspectivă asupra lumii fără Dumnezeu începe să se arate.

10 Evrei 11, 34.

11 Ioan 14, 6.

Cele de după Înviere,
Frankos Katelanos, Marea Lavra,
Athos, 1560

Dar Învierea lui Hristos, deși discretă în acest an, luminează încă peste fața întregului pământ, ce nu a reușit să se desprindă de moștenirea sa creștină și de convingerile sale. Deși retrași în izolare și puși la grea încercare, creștinii par să își regăsească resursele de umanitate de care i-a îmbogățit pe ei Învierea lui Hristos și căutându-se mai mult unii pe alții, în aceste zile, prin cuvânt, rugăciune și îngrijorare sfântă, iar în multe cazuri și prin sprijin material din cel mai concret, reușesc să își redescopere rădăcinile lor și să le întărească pe acestea, prin darul Celui Înviat.

Să ne curățim simțirile, ca să putem și astăzi să Îl vedem pe Hristos¹², Soarele Dreptății¹³, Cel ce a răsărit din mormânt precum un Mire din camera Sa de nuntă¹⁴ și înviind, și-a logodit Lui iarăși, prin Biserica Sa, tot neamul creștinesc!

Pe Acesta dobândindu-L, în tainele caselor și ale inimilor noastre, să ne bucurăm dumnezeiește, că a Înviat Hristos, dăruindu-ne tuturor iertare de păcate, întărire în credință, vindecare de boli și viață veșnică!

Al vostru, al tuturor, de tot binele doritor și către Hristos Domnul Cel Înviat rugător,

† Siluan

Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și
Locțiitorul Episcopiei Daciei Felix

Data în Reședința noastră Episcopală din Iula, la Praznicul Învierii Domnului, în Anul Mântuirii 2020.

12 Stihira a 2-a de la Cântarea 1, a Canonului Învierii.

13 Icosul Utreniei Sfintei Învieri.

14 Stihirile Învierii, de la Laude.

Când vor mai sărbători Paștele împreună ortodocșii și catolicii?

În acest an, Paștele ortodox este în data de 19 aprilie, iar Paștele catolic s-a sărbătorit în 12 aprilie. Paștele este o sărbătoare a cărei dată este variabilă și în jurul căreia sunt fixate alte sărbători, precum Rusaliile. Regula după care se calculează ziua exactă a fost stabilită la Sinodul Ecumenic de la Niceea, în 325 e.n.

În vreme ce biserica catolică și bisericile protestante iau în considerare echinocțiul real de primăvară, bisericile ortodoxe și greco-catolice pornesc calculul de la ziua de 3 aprilie, socotită drept echinocțiu (21 martie pe stil vechi).

Din tabelul alăturat se vede că următoarele dați (din următorii zece ani), când catolicii și ortodocșii vor sărbători Paștele împreună, va fi în anii 2025 și 2028.

2020	12 aprilie	19 aprilie
2021	4 aprilie	2 mai
2022	17 aprilie	24 aprilie
2023	9 aprilie	16 aprilie
2024	31 martie	5 mai
2025	20 aprilie	
2026	5 aprilie	12 aprilie
2027	28 martie	2 mai
2028	16 aprilie	
2029	1 aprilie	8 aprilie
2030	21 aprilie	28 aprilie

Vindecarea de Kathleen O'Meara (1839–1888)

Și oamenii au rămas acasă
și au citit cărți și au ascultat,
și s-au odihnit
și au făcut exerciții
și au făcut artă și s-au jucat
și au învățat noi moduri
de a fi
și s-au oprit
și au ascultat mai atent
cineva medita
cineva se ruga
cineva dansa
cineva și-a întâlnit umbra
iar oamenii au început
să gândească altfel

Și oamenii s-au vindecat.
Și în lipsa oamenilor care trăiau
în mod stupid,
periculos,
fără sens și fără inimă,
Pământul începu să se vindece
iar când pericolul se sfârși,
iar oamenii se regăsiră,
se întristară pentru morți
și au făcut noi alegeri
și au visat la noi orizonturi
și au creat noi moduri de a trăi
și au vindecat complet pământul
la fel cum ei fuseseră vindecați.

(Poem scris de către poeta irlandeză în secolul XIX,
pentru astfel de vremuri pe care le trăim acum.)

Umor în vremea coronavirusului

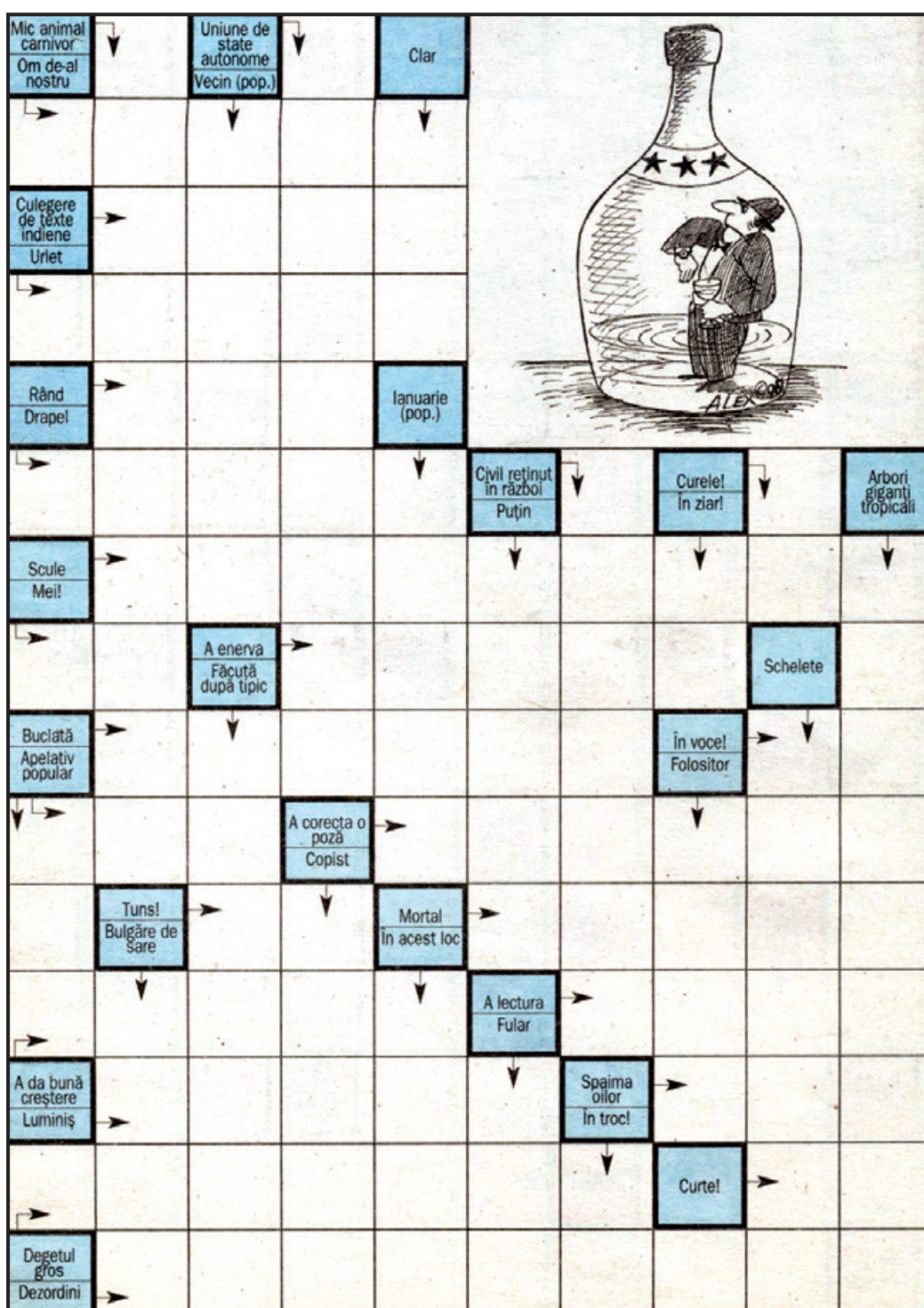
Virusul asta... a început cu cei care mănâncă orez, apoi a trecut la cei cu paste. Credeți că o dă și pe mămăligă?

les afară, îți trebuie ceva?

Integramă

TRIADĂ

Glume

Sir: – John, mută, te rog, pianul din sufragerie, în bibliotecă!

John: – Imediat, Sir! Să mai iau ceva și în cealaltă mână?

Vasile, vecinul lui Ion merge la acesta și-l întreabă:

– Mă, ce era cu cei doi bărbați care au fost la tine mai devreme?

– Nimic, ce să fie...

– Păi am văzut că ai discutat puțin cu ei apoi au plecat nervoși și te înjurau de mama focului.

– Erau de la martorii lui Iehova, au venit să îmi explice cât de important este să îți ajuți aproapele.

– Bine, dar de ce erau așa supărați?

– Aaa, le-am zis că dacă tot este important să îți ajuți aproapele să mă ajute și pe mine să fac curat la porci și să sap în curte.

O fierărie a decis că este cazul să își mărească vânzările, așa că s-au gândit la un mesaj general, dar foarte percutant:

„Vrei să ai casă la munte? Vrei cea mai tare mașină de pe piață? Vrei o vilă la mare? Vrei să îți petreci vacanțele în Tenerife? Vrei o amantă de nota 10?

Magazinul nostru îți oferă o gamă variată de cuie în care să-ți pui pofta.”

Dezlegarea integramei din numărul anterior

ÎNCRUCIȘĂRI: P, B, N, C, T, MARACINOSI, LO CO-MOTOR, MITOSI, INA DINCA, ON, MIT, TPARI, TAROT, TOC, BA, ER, VE, A, TIPICAR, PENE, ARCI, U, OTOMAN, R, FATADA, ALO, PATATA, IN HAR, TARANI, SEPARATII.

Dezlegarea acestei integrame o găsiți în numărul următor!

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Lectură

Lucian Boia
Românii și Europa
O istorie surprinzătoare

„Instituțiile, legile, regulile, toate importate din Occident, se confruntă adesea pe terenul românesc cu tendințe și interpretări adverse, provenind din stratul anterior de civilizație. A fost o vreme când nimic nu părea mai natural în societatea românească decât ceea ce numim astăzi corupție. Occidentul crede în reguli (chiar dacă nici occidentalii nu le respectă întotdeauna). Românul este destul de sceptic în privința regulilor. Ne vom occidentaliza oare până la capăt? Poate că nici nu mai are rost să ne punem o asemenea întrebare. Nici Occidentul nu mai este ce-a fost. Ne îndreptăm cu toții, în ritm accelerat, spre o lume nouă, foarte diferită de lumea de până acum. Rămâne să dovedim cât suntem de pregătiți, și unii, și alții, pentru a înfrunta Marea Schimbare.” — LUCIAN BOIA

Carte în curs de apariție la Editura Humanitas.

*

Lucian Boia, născut în București la 1 februarie 1944, este profesor la Facultatea de Istorie a Universității din București. Opera sa, întinsă și variată, cuprinde numeroase titluri apărute în România și în Franța, precum și traduceri în engleză, germană și în alte limbi. Preocupat îndeosebi de istoria ideilor și a imaginarului, s-a remarcat atât prin lucrări teoretice privitoare la istorie (*Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr și ficțiune*) și la imaginar (*Pentru o istorie a imaginarului*), cât și prin investigarea consecvenței a unei largi game de mitologii (de la viața extraterestră și sfârșitul lumii până la comunism, naționalism și democrație). În 1997, lucrarea sa *Istorie și mit în conștiința românească* a stârnit senzație și a rămas de atunci un punct de reper în redefinirea istoriei naționale.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

20 APRILIE (Szabó Zsolt)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

21 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Leacuri și credințe / Gabriela Rusu Păsărin 17.30: Femei celebre – Marieta Gavra 17.45: Legende de Banatului 17.55: Încheiere

22 APRILIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

23 APRILIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

24 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 16.50: Programe culturale pe zona de vest a României / Agneta Nica 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – Istoria românilor în 100 de momente esențiale 17.25: Galeria interpreților de muzică populară / Radio România 17.55: Încheiere

25 APRILIE (Szabó Zsolt)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.20: File de calendar 16.25: Reportaje, interviuri 17.00: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă / Radio Timișoara 17.55: Încheiere

26 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă ecumenică 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

MALADIV, -Ă, mala-

divi, -e, adj. (Despre

oameni) Care are aspect

nesănătos; bolnă-

vicios. ♦ (Despre stări,

înclinații etc.) Care arată,

trădează o boală. ♦ Care este exagerat, anor-

mal, mai ales în comportamentul

psihic. *Sensibilitate maladivă. Frică**maladivă.* – Din fr. *maladif*.

UMOR

Aveți lipsă 1 an din CV.
Ce faceți în 2020?

ecranul
nostru

miercuri, 22 aprilie, Duna TV, ora 7.10

miercuri, 22 aprilie, Duna World, ora 13.50

În centrul atenției emisiunii românești va sta pandemia de coronavirus și efectele acesteia asupra noastră, în pragul celei mai importante sărbători creștine: Învierii lui Hristos. Vom încerca să vă prezentăm cum își trăiesc credința comunitățile ortodoxă și baptistă din Ungaria, și cum sărbătoresc Paștile, în plină epidemie. Despre viața celor două comunități vor vorbi pastorul Bisericii Baptiste din Micherechi, Petrică Crețu și PS Siluan, episcopul românilor ortodocși din Ungaria. Realizator: Ștefan Crâsta

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.huAutoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Gheorghe Cozma

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Director: Simona Tănăsescu

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapestaInstitutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: szeged@icr.roInstitutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.huCentrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: info@dokkozpontgyula.hu

Ouă de Paște, vopsite natural

Vopsind ouăle de Paște natural, în afară de faptul că se evită chimicalele, o să aveți și un experiment deosebit prin care puteți face niște ouă speciale și o să creați un curcubeu de culori pe ouăle de Paște. În plus, există o frumusețe aparte pentru aceste ouă vopsite natural. Crearea ouălor vopsite în mod natural nu este la fel de simplă și nu se produce instant, ca atunci când

le vopsim cu coloranți artificiali. Acest proces este un ritual, care necesită timp, dar pentru că stăm oricum acasă și avem destulă vreme la dispoziție, mai mult decât altădată, putem acum să încercăm niște rețete de colorare a ouălor cu diferite condimente, fructe, legume și plante. Ouăle le vopsim în mod tradițional în Joia Mare.

Înainte de a vopsi, ouăle trebuie degresate, iar pentru a obține o culoare mai intensă sunt de preferat ouăle mai albe la coajă.

Pentru a obține culoarea roșie vom folosi o **sfeclă roșie** mare. Se taie sfecla cuburi sau se dă prin răzătoare, apoi se pune într-un litru de apă rece. Se pune la fiert și se adaugă un praf de sare. Când apa începe să fiarbă se adaugă două linguri de oțet, apoi rând pe rând ouăle degresate. Se lasă să fiarbă aproximativ 25 de minute. Pentru luciu se pot unge ouăle cu puțin ulei.

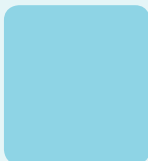
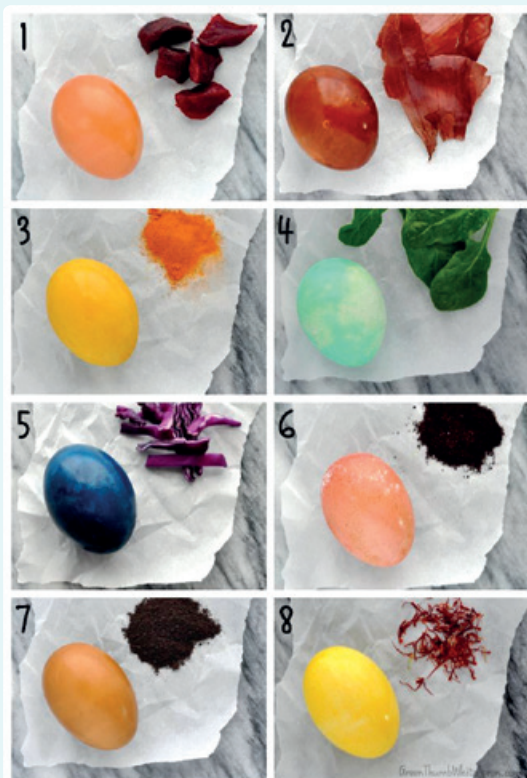
Pentru a obține ouă galbene vom avea nevoie de două linguri de **turmeric** pudră, care se fierbe într-un litru de apă cu puțină sare, iar când apa începe să fiarbă se pune două linguri de oțet și ouăle pe care dorim să le colorăm.

Ouăle portocalii le obținem prin fierberea în apă cu tradiționalele **foi de ceapă**. Este necesar un pumn de frunze de ceapă, iar metoda de vopsire este aceeași ca și pentru obținerea culorilor de mai sus. Foile de ceapă sunt cele mai populare ingrediente naturale, folosite pentru vopsirea ouălor de Paști. Cu cât mai mult timp veți ține ouăle în apa vopsită, cu atât mai intensă va fi culoarea acestora.

Verdele se obține din fierberea ouălor cu doi sau trei pumni de **spanac** sau **urzici**. În sucul de **afine** diluat cu apă clocotită se țin ouăle pentru câteva ore. Vei obține o nuanță închisă de violet sau bleumarin. O alternativă pentru sucul de afine ar fi vinul roșu.

Varza roșie sau **murele** sunt cele mai potrivite pentru a obține albastrul perfect pentru ouăle de Paște. Este de ajuns să mărunțiți două cioturi sau câteva frunze de varză roșie, să le adăugați într-un litru de apă și să turnați deasupra și 5 linguri de oțet alb, de masă. Vasul nu se pune la fiert, ci se lasă să stea peste noapte. A doua zi, ouăle gata fierte vor fi lăsate să se îmbibe în soluția dată pentru câteva ore.

A.B.

**FOAIA
românească**

17 aprilie
2020

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: Eva Șimon. Redactor, reporter: Anca Liana Becan. Tehnoredactor: Ioan Nyisztor. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2020: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Cancellaria Primului Ministru (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).